

Nieuwbouw of renovatie

'DROOMKRAAMHOK'

Het huidige kraamhok voldoet niet aan alle eisen van de zeug, de biggen en de zeugenhouder, het is voor 'iedereen' compromissen sluiten. Dit constateerde VarkensNET, een netwerk van veertien zeugenhouders die het initiatief namen om een nieuw kraamhok te ontwikkelen en het zelfs aandurfd en om de zeug los te laten lopen in het kraamhok.

Een nieuw type 'droomkraamhok'

Veertien zeugenhouders ontwierpen een kraamhok dat aan de behoeftes van de zeug, biggen en varkenshouder voldoet.

Foto: Judith Waninge

“Om tot zo'n nieuw hok te komen is het nodig om procesmatig te denken; ideeën komen niet vanzelf”, vertelt Bart Hooijer van Oversight Inn die de zeugenhouders in het proces begeleidde. De zeugenhouders brachten de behoeftes per diergroep en van de ondernemers zelf in kaart. Kort gezegd: wat wil de zeug: bewegingsvrijheid, het kunnen uitvoeren van nestbouwgedrag en een koel klimaat; wat wil de big: een warm comfortabel nest, speel-

ruimte en speelmateriaal; wat wil de zeugenhouder: een rendabele stal waarin het plezierig werken is en waar de dieren er mooi bij liggen. “Het proces, van gedachtespinsels tot productie van het kraamhok, heeft in totaal niet meer dan zeven maanden in beslag genomen. “Uniek is dat het hok bedacht is door de zeugenhouders zelf en dat het gebouwd en onderzocht wordt in opdracht van de Innovatie Varkensvleesketen en de bedrijven Verrijken Hooijer, Verbakel en

Leenders Roosters”, vertelt Anita Hoofs die het project vanuit Varkens Innovatie Centrum Sterksel begeleidde. De nieuwe kraamstal heet Pro Dromi, wat vrij vertaald betekent: 'dromen worden werkelijkheid'. Het doel van het nieuwe kraamhok is het verbeteren van het werkplezier, de arbeidsefficiëntie, de diergezondheid, het dierwelzijn en niet te vergeten het rendement.

Arbeidsefficiëntie en hygiëne

Het kraamhok Pro Dromi I is 1,80 meter breed. Met een lengte van 3,40 meter is hij langer dan een 'standaardkraamhok', maar een aantal individuele onderdelen van het 'concept' zijn ook goed inpasbaar bij renovatie.

Een van de verbeteringen voor de ondernemer is het Easy Front, een front zonder overbodige randen en buizen; de water- en voerleidingen zijn weggewerkt in het front, zodat er geen vuil aan kan hechten. De waterleidingen komen vanuit de ondervloer en zijn volledig in het front weggewerkt. Het front is in meerdere uitvoeringen beschikbaar, met of zonder geïntegreerde vreetbak voor de biggen, en is ook goed inpasbaar bij renovatie.

Uit onderzoek door Wageningen UR blijkt dat het vreetgedrag van biggen afhankelijk is van wat de moeder vreet. De big wil hetzelfde brokje met dezelfde vorm en geur als de moederzeug eet. Het nieuwe type front met voerbak voor de zeug en big voldoet aan de voorwaarde dat de biggen het vreten kunnen leren van de zeug doordat ze samen kunnen vreten.

Een tweede punt van verbetering van efficiëntie en hygiëne is het plaatsen van een mestschuif achter de zeug: de Easy Clean. Leenders Roosters heeft deze mestschuif ontworpen. Achter de zeug zakt een deel van de roosters naar beneden, zodat een mestschuif de mest kan wegschuiven. De biggen kunnen tijdens het mestschuiven gewoon in het hok blijven rondlopen. De voordelen hiervan zijn dat er geen extra gang achter het kraamhok nodig is en dat de medewerker niet meer het hok in hoeft om de mest te verwijderen uit het kraamhok.

Een derde punt waarbij de hygiëne en efficiëntie is verbeterd in dit kraamhok is het vangen van de biggen: de Easy Catch. In de proefopstelling is voor het hok een extra ruimte gemaakt waar de biggen in kunnen. Met luchtdruk kan de zeugen-

houder deze ruimte afsluiten, zodat de biggen niet meer naar buiten kunnen. De biggen kunnen dan behandeld worden zonder dat de medewerker het hok hoeft in te stappen. De ontwikkeling gaat verder en het is nu ook mogelijk om dit 'vanghok' in het bestaande kraamhok in te passen. <

Rendement is belangrijk

Koen Wouters (37) zeugenhouder in Bergeijk (NB) deed mee aan het project 'Wat liggen ze er mooi bij' om met andere zeugenhouders die ook willen investeren in een nieuwe stal, te kunnen discussiëren over welke stal er voor de toekomst gebouwd moet worden.

“Een belangrijke reden om mee te doen was dat ik samen met andere varkenshouders kennis van stalconcepten kon verzamelen. Daarnaast kwamen er door discussies meer nieuwe ideeën naar boven dan wanneer ik er alleen over had nagedacht.”

Een concreet advies welke stal Wouters nu moet bouwen is er niet gekomen. “Het belangrijkste wat het project heeft opgeleverd, is dat ik mijn ideeën kwijt kon en kon toetsen bij andere zeugenhouders, specialisten en uiteindelijk in een praktijksituatie kon testen zonder ze meteen zelf op het bedrijf toe te passen”, vertelt Wouters.

De zeugenhouder nam samen met drie andere zeugenhouders deel aan de projectgroep die de kraamstal onder de loep heeft genomen. Dat leidde uiteindelijk tot het Pro Dromi-kraamhok. “Ik ben er op persoonlijk vlak rijker van geworden”, zegt Wouters die veel tijd en energie in het project heeft gestoken. “Het belangrijkste leermoment is niet meteen te roepen 'wat kost het', maar te kijken naar rendement. Investeren in een dure stal of systeem is best mogelijk, als het maar geld oplevert. En dat moet nog blijken”.

Leerzaam traject

Mario Berkers (48), houdt in vof met zijn vrouw Wilma (47) 280 zeugen en 2.100 vleesvarkens in Vlierden (NB). Berkers heeft meegedaan aan het project 'Wat liggen ze er mooi bij' omdat hij nog verplichte aanpassingen voor 2013 moet doen vanwege welzijn en milieu. De eerste opzet van het project was om in beeld te krijgen wat je allemaal moet doen om te kunnen bouwen. Achteraf heeft het project een heel andere wending gekregen, vertelt Berkers die er zeker geen spijt van heeft dat hij heeft meegedaan. “Het was heel leerzaam en heeft erin geresulteerd dat ik al mijn plannen weer tegen het licht ga houden of het ook anders kan”. Berkers nam deel aan de groep van veertien zeugenhouders die via procesmatig denken de problemen van het kraamhok en de dragende zeugen in beeld bracht. Al snel kwam deze groep tot de conclusie dat er maar weinig echte innovaties in de sector gerealiseerd worden.

De zeugenhouders werden gevraagd anders naar de sector en naar het dier kijken en hierdoor kwamen er nieuwe ideeën naar voren. “Alles valt of staat natuurlijk met rendement”, zegt Berkers die ervan overtuigd is dat een duurzame varkenshouderij met loslopende zeugen in het kraamhok mogelijk moet zijn nu de eerste resultaten hiervan positief zijn. De zeugenhouder ziet ook nieuwe mogelijkheden voor duurzame financieringen in combinatie met duurzame afzet, maar dan is het wel belangrijk dat ook de afzetmarkt en de consumenten klaar zijn voor deze duurzaamheid. “Er is nog veel werk aan de winkel”, vertelt een enthousiaste Berkers.